T095 ATĐ 7 (20) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q19-Kiền Độ Tạp-Hổ Thẹn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 19
Chöông 1: KIEÀN-ÑOÄ TAÏP

Phaåm 5: KHOÂNG HOÅ THEÏN, Phaàn 1

Theá naøo khoâng hoå? Theá naøo laø khoâng theïn? Nhö chöông naày vaø giaûi thích nghóa cuûa chöông. ÔÛ ñaây, neân noùi roäng laø Öu-ba-ñeà-xaù. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì choã haønh cuûa hai phaùp naày gioáng nhau, neân ngöôøi ñôøi thaáy haønh vi khoâng hoå, noùi laø khoâng theïn, thaáy haønh vi khoâng theïn, noùi laø khoâng hoå. Thaät ra hai phaùp naày khaùc nhau nhöng ngöôøi ñôøi thöôøng cho laø moät. Vì muoán neâu roõ theå nhaát ñònh cuûa chuùng, cuõng noùi veà söï khaùc nhau giöõa hai phaùp ñoù, neân soaïn luaän naày. Laïi coù thuyeát noùi: Vì hai phaùp naày coù theå laøm hö hoaïi ngöôøi ñôøi. Ñöùc Theá toân cuõng noùi coù hai phaùp xaáu aùc coù coâng naêng huûy hoaïi ngöôøi ñôøi. Ñoù laø khoâng hoå, khoâng theïn. Laïi coù thuyeát noùi: Do hai phaùp naày, neân khi ngöôøi ta gaây ra vieäc baát thieän thì chuùng taïo neân söùc maïnh vöôït hôn haún. Nhö noùi: Taâm töông öng vôùi trieàn naøo? Taâm naày thuaàn laø baát thieän, nghóa laø khoâng hoå, khoâng theïn. Laïi coù thuyeát noùi: Do hai phaùp naày laøm cho chuùng sinh coù caùc töôùng khaùc nhau. Nhö noùi: Neáu theá gian khoâng coù hai phaùp naày, thì chuùng sinh khoâng coù caùc töôùng khaùc nhau, nghóa laø khoâng khaùc vôùi loaøi heo, deâ, gaø, choù, v.v... Laïi coù thuyeát noùi: A-tyø-ñaøm do hai phaùp naày, neân coù theå ñaït ñöôïc trong nhaát taâm. Cho neân, Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû vì muoán noùi veà theå cuûa hai phaùp ñoù vaø töôùng maïo khaùc nhau cuûa chuùng, neân soaïn luaän naày. Theá naøo laø khoâng hoå?

Ñaùp: Neáu khoâng coù hoå, khoâng coù phaàn hoå, cho ñeán noùi roäng. Cuõng theá ñeàu noùi veà moät theå khoâng coù hoå, nhöng vaên thì noùi coù nhieàu thöù. Hoûi: Tuy noùi veà theå cuûa khoâng coù hoå, cuõng neân noùi veà sôû haønh cuûa noù? Ñaùp: Nhö ñieàu baát thieän mình laøm, vôùi haønh vi khoâng hoå cuûa mình cuõng gioáng nhö theá. Vì sao? Vì noù töông öng vôùi phaùp baát thieän. Hoûi: Söï xaáu hoå naày laø vôùi sôû duyeân naøo? Ñaùp: Duyeân nôi boán ñeá. Laïi coù thuyeát noùi: Tröôùc noùi veà sôû haønh chöa noùi veà theå cuûa haønh. Hoûi: Neáu vaäy thì theå

cuûa noù laø gì? Ñaùp: Töï thaân töùc laø theå cuûa noù. Laøm sao bieát ñöôïc? Nhö noùi: Phaùp cuûa töï thaân laø phaùp töông töï cuûa mình, laø töôùng chung. Nhöõng ngöôøi noùi nhö theá, tröôùc noùi veà sôû haønh, neân laäp ra boán tröôøng hôïp: Tröôøng hôïp thöù nhaát: Haønh vi khoâng hoå, laø sôû haønh khaùc. Tröôøng hôïp thöù hai: Haønh vi khoâng hoå, phaùp töông öng vôùi sôû haønh vi khoâng hoå. Tröôøng hôïp thöù ba: Haønh vi khoâng hoå, laø haønh vi khoâng hoå. Tröôøng hôïp thöù tö: Töùc laø haønh vi khoâng hoå, laø phaùp töông öng vôùi haønh vi khaùc. Neáu khoâng theá, thì tröø ngaàn aáy vieäc treân. Nhö haønh khoâng hoå, taïo ra boán tröôøng hôïp thì caùc haønh vi khaùc cuõng neân taïo ra boán tröôøng hôïp. Laïi coù thuyeát noùi: Tröôùc kia noùi veà sôû duyeân, chöa noùi veà theå cuûa haønh aáy, chöa noùi veà sôû haønh. Nhö noùi: Khoâng coù hoå, khoâng coù phaàn hoå, khoâng coù xaáu aùc, khoâng coù phaàn xaáu aùc, heøn keùm, laø duyeân theo Khoå ñeá, taäp ñeá. Nhö noùi: Khoâng toân troïng, khoâng kheùo toân troïng, khoâng traùnh xa keû khaùc, khoâng kheùo traùnh xa ngöôøi khaùc, laø duyeân theo dieät ñeá, ñaïo ñeá. Hoûi: Theá naøo laø khoâng theïn? Ñaùp: Khoâng theïn, khoâng coù phaàn theïn. Khoâng theïn vôùi ngöôøi, cho ñeán noùi roäng. Cuõng theá laø ñeàu noùi moät theå khoâng theïn nhöng vaên thì coù caùc thöù. Hoûi: Neáu vaäy thì sôû haønh cuûa khoâng theïn laø theá naøo? Ñaùp: Nhö sôû haønh cuûa phaùp baát thieän, sôû haønh cuûa khoâng theïn cuõng gioáng nhö theá. Ngoaøi ra, nhö khoâng hoå ñaõ noùi. Hoûi: Sôû duyeân laø theá naøo?

Ñaùp: Duyeân boán Thaùnh ñeá, noùi roäng nhö khoâng hoå. Caùc thuyeát naày tröôùc ñaõ noùi veà sôû haønh, cuõng neân coù boán tröôøng hôïp: Tröôøng hôïp thöù nhaát: Haønh vi khoâng theïn sôû haønh laø khaùc. Tröôøng hôïp thöù hai: Haønh vi khoâng theïn laø phaùp töông öng vôùi sôû haønh khoâng theïn. Tröôøng hôïp thöù ba: Haønh vi khoâng theïn laø haønh khoâng theïn. Tröôøng hôïp thöù tö: Töùc haønh khoâng theïn laø phaùp töông öng vôùi haønh khaùc. Neáu khoâng theá, tröø ngaàn aáy vieäc treân. Nhö haønh khoâng theïn coù boán tröôøng hôïp. Caùc haønh khaùc cuõng neân coù boán tröôøng hôïp. Laïi coù thuyeát noùi: Tröôùc noùi veà sôû duyeân, chöa noùi veà theå cuûa haønh, chöa noùi veà sôû haønh. Nhö noùi khoâng theïn, khoâng coù phaàn theïn, khoâng theïn ñoái vôùi ngöôøi, khoâng thöôøng theïn. Khoâng nghóa quy höôùng, khoâng coù phaàn xaáu hoå, khoâng xaáu hoå ñoái vôùi ngöôøi, laø duyeân theo dieät ñeá, ñaïo ñeá. Nhö noùi: Laøm aùc khoâng sôï, laøm aùc khoâng haõi khoâng thaáy vieäc aùc ñaùng sôï haõi laø duyeân theo Khoå ñeá, taäp ñeá. Hoûi: Khoâng hoå, khoâng theïn coù khaùc gì khaùc nhau khoâng? Vì sao laïi soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì hai phaùp naày töông töï, neân duø noùi veà theå, töôùng cuûa phaùp ñoù nhöng vaãn phaûi noùi veà söï khaùc nhau. Khoâng traùnh ngöôøi khaùc laø khoâng hoå, khoâng thaáy vieäc aùc ñaùng sôï haõi laø khoâng theïn. Laïi nöõa, khoâng toân troïng laø khoâng hoå, khoâng thaáy vieäc xaáu aùc ñaùng sôï haõi laø khoâng theïn. Laïi nöõa, khoâng gheùt phieàn naõo thaáp heøn laø khoâng hoå, khoâng gheùt haønh vi aùc ñoäc, thaáp heøn laø khoâng theïn. Laïi nöõa, töï thaân mình laøm aùc laø khoâng hoå, gaây ra ñieàu aùc ñoái vôùi ngöôøi laø khoâng theïn. Laïi nöõa, neáu laøm ñieàu aùc ñoái tröôùc moät ngöôøi, khoâng xaáu hoå laø khoâng

hoå. Neáu laøm ñieàu aùc tröôùc maët nhieàu ngöôøi, khoâng maéc côû laø khoâng theïn. Laïi nöõa, luùc gaây nhaân bò ngöôøi trí cheâ traùch khoâng maéc côû laø khoâng hoå. Luùc taïo ra quaû, bò ngöôøi trí cheâ traùch, khoâng maéc côû laø khoâng theïn. Ñoù laø söï khaùc nhau. Hoûi: Nhö phaùp aùc aáy, vì sao khoâng goïi laø söû? Ñaùp: Vì choã haønh naày thoâ coøn taùnh cuûa söû thì vi teá. Laïi nöõa, taäp khí naày khoâng beàn chaéc, nhö ñoát voû caây hoa. Taäp khí cuûa söû beàn chaéc nhö ñoát goã Khö-ñaø-la.

Laïi nöõa, phaùp aùc naày khoâng theå töï laäp, coøn söû thì coù theå töï laäp. Laïi nöõa, phaùp aùc naày döïa vaøo söû, khoâng hoå döïa vaøo tham duïc, khoâng theïn döïa vaøo voâ minh. Söû laø caên baûn. Do vieäc aáy, neân khoâng goïi laø söû. Theá naøo laø hoå? Theá naøo laø theïn? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Sôû haønh cuûa hai phaùp naày laø töông tôï. Ngöôøi ñôøi thaáy thöïc haønh hoå, goïi laø theïn, thaáy thöïc haønh theïn, goïi laø hoå. Hai phaùp naày thöïc söï khaùc nhau nhöng ngöôøi ñôøi hay cho laø moät. Vì muoán noùi veà theå nhaát ñònh cuûa hai phaùp ñoù, cuõng muoán noùi leân söï khaùc nhau cuûa chuùng, neân soaïn luaän naày. Laïi coù thuyeát noùi: Hoå, theïn laø ñoái trò gaàn cuûa khoâng hoå, khoâng theïn. Tröôùc noùi khoâng hoå, khoâng theïn, nay noùi hoå, theïn laø ñoái trò gaàn cuûa hai phaùp kia. Laïi coù thuyeát noùi: Ñaây laø kinh Phaät. Trong kinh cuûa Phaät noùi: Coù hai phaùp thieän gìn giöõ ngöôøi ñôøi, ñoù laø hoå vaø theïn. Neáu ngöôøi ñôøi khoâng coù hai phaùp naày, thì coù nghóa laø khoâng laäp ra cha, meï, anh, chò, em gaùi, nam, nöõ, quyeán thuoäc. Chæ coù caùc thöù hình daùng khaùc nhau cuûa chuùng sinh, nhö caùc loaøi caàm thuù heo, deâ, gaø, choù, löøa, ngöïa, choàn, soùi v.v... Vì coù hai phaùp naày, neân ñaët ra coù cha meï, anh em, chò, em gaùi, quyeán thuoäc, nam, nöõ, töùc cuõng neân coù caùc thöù hình daùng khaùc nhau nhö loaøi heo, deâ v.v... Maëc duø kinh Phaät ñaõ noùi veà hoå, theïn, nhöng khoâng phaân bieät veà theå, cuõng khoâng noùi veà söï khaùc nhau giöõa hai phaùp ñoù. Kinh Phaät laø choã caên baûn soaïn luaän naày. Ñieàu trong kinh kia khoâng noùi, nay vì muoán noùi roõ neân soaïn luaän naày. Theá naøo laø hoå, hoaëc hoå, phaàn hoå, cho ñeán noùi roäng. Nhöõng lôøi noùi nhö theá ñeàu noùi veà theå cuûa hoå, nhö treân ñaõ noùi. Hoûi: Theå cuûa hoå nhö theå, coøn sôû haønh theá? Ñaùp: Nhö sôû haønh cuûa phaùp thieän, hoå ôû ñaây cuõng gioáng nhö theá, vì töông öng vôùi taát caû phaùp thieän. Hoûi: Vì duyeân vôi1 phaùp naøo? Ñaùp: Duyeân vôùi taát caû phaùp. Caùc thuyeát naày noùi, tröôùc noùi veà sôû haønh, neân laäp ra boán tröôøng hôïp: 1. Haønh hoå vaø sôû haønh khaùc. 2. Haønh hoå laø phaùp töông öng vôùi vieäc thöïc haønh cuûa hoå. 3. Haønh hoå laø haønh hoå. 4.Töùc haønh hoå laø phaùp töông öng vôùi haønh khaùc.

Neáu khoâng theá, thì tröø ngaàn aáy vieäc treân. Haønh khaùc gioáng nhö theá töùc cuõng neân laäp thaønh boán tröôøng hôïp. Laïi coù thuyeát noùi: sôû duyeân cuûa luaän naày. Nhö noùi: Hoå phaàn Hoå, thaáp heøn, phaàn thaáp heøn, ñaây laø duyeân Khoå ñeá, taäp ñeá. Toân troïng kheùo toân troïng. Xa laùnh ngöôøi khaùc kheùo xa laùnh ngöôøi khaùc, coù theå cheá phuïc vieäc xaáu aùc, laø duyeân dieät ñeá, ñaïo ñeá. Theá naøo laø theïn? Ñaùp: Hoaëc theïn, phaàn theïn, theïn vôùi ngöôøi,

cho ñeán noùi roäng. Nhöõng lôøi nhö theá, ñeàu noùi veà theå cuûa theïn. Hoûi: Neáu ñaõ noùi veà theå cuûa theïn coøn sôû haønh cuûa theïn thì sao? Ñaùp: Nhö sôû haønh cuûa caùc phaùp thieän, phaùp theïn naày cuõng gioáng nhö theá, cho ñeán noùi roäng. Neáu noùi raèng, tröôùc laø noùi veà sôû haønh, neân taïo ra boán tröôøng hôïp: 1. Haønh theïn sôû haønh khaùc. 2. Haønh theïn laø phaùp töông öng vôùi sôû haønh cuûa theïn. 3. Haønh theïn laø haønh theïn. 4. Töùc haønh theïn laøphaùp töông öng vôùi haønh haønh vi khaùc. Neáu khoâng nhö theá, thì tröø ngaàn aáy vieäc treân. Caùc haønh vi khaùc, cuõng neân taïo ra boán tröôøng hôïp. Laïi coù thuyeát noùi: Ñaây laø noùi veà sôû duyeân cuûa theïn, nhö noùi: Theïn, phaàn theïn, theïn vôùi ngöôøi khaùc. Xaáu hoå, phaàn xaáu hoå, xaáu hoå vôùi ngöôøi, laø duyeân vôùi dieät ñeá, ñaïo ñeá. Nhö noùi: Thaáy vieäc ñaùng gheùt, ñaùng sôï haõi laø duyeân theo Khoå ñeá, taäp ñeá. Hoûi: Hoå vaø theïn coù gì khaùc nhau? Vì sao laïi soaïn luaän nhö theá? Ñaùp: Vì hai phaùp naày gioáng nhau. Vì noùi veà theå, töôùng cuûa chuùng, neân phaûi noùi ñeán söï khaùc nhau. Xa laùnh ngöôøi khaùc laø hoå, thaáy vieäc xaáu aùc ñaùng sôï laø theïn. Caùc lôøi ñaùp khaùc thì traùi vôùi phaàn treân. Hoå naày, theïn naày: Coù, khoâng hoå cuøng vôùi hoå töông tôï. Coù hoå cuøng vôùi khoâng hoå töông tôï. Coù khoâng hoå cuøng vôùi khoâng hoå töông tôï. Coù hoå cuøng vôùi hoå töông tôï khoâng hoå cuøng vôùi hoå töông tôï. Vieäc khoâng ñaùng hoå maø hoå. Hoå töông töï vôùi khoâng hoå. Vieäc khoâng ñaùng hoå maø khoâng hoå. Khoâng hoå töông töï vôùi khoâng hoå. Vieäc ñaùng hoå maø khoâng hoå. Hoå vaø hoå, töông tôï: Vieäc ñaùng hoå maø hoå. Veà theïn, noùi cuõng gioáng nhö theá. Veà caûnh giôùi: Khoâng hoå, khoâng theïn, ôû coõi Duïc, hoå, theïn ôû caû ba coõi. Neáu laø voâ laäu thì khoâng leä thuoäc. Nhö Luaän Phaùp Thaân noùi: Tín löïc cho ñeán tueä löïc, laø Hoïc, Voâ hoïc, phi hoïc phi Voâ hoïc. Löïc cuûa hoå, theïn laø phi hoïc phi Voâ hoïc. Laïi coù thuyeát noùi: Hoå, theïn laø Hoïc, Voâ hoïc, phi hoïc phi Voâ hoïc.

Ngöôøi: Ngöôøi phaøm phu coù, baäc Thaùnh cuõng coù. Vì coù phaùp naày, neân bieát laø höõu laäu, voâ laäu. Theá naøo laø caên baát thieän taêng thöôïng? Theá naøo laø caên baát thieän vi teá, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao noùi caên baát thieän taêng thöôïng maø khoâng noùi baäc trung? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì yù cuûa ngöôøi soaïn kinh muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Neân ñaët ra caâu hoûi naày: Theá naøo laø caên baát thieän taêng thöôïng? Baäc trung laø sao? Theá naøo laø vi teá nhöng khoâng noùi, phaûi bieát ñaây laø noùi chöa tron veïn, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Ñaõ noùi phaàn ñaàu, phaàn sau, phaûi bieát laø cuõng löôïc noùi phaàn giöõa. Laïi coù thuyeát noùi: Ñaõ noùi choã goàm nhieáp ôû giöõa hai phaùp naày. Vì sao? Vì neáu noùi phaàn treân, phaûi bieát, phaàn giöõa ôû trong phaàn phaàn vi teá. Neáu noùi vi teá, phaûi bieát phaàn giöõa ôû trong phaàn treân. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu deã thaáy, deã bieát, thì noùi laø phaùp ôû giöõa khoù thaáy, khoù bieát. Cho neân khoâng noùi. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu ngöôøi ñôøi hieän thaáy töùc laø noùi, neáu khoâng hieän thaáy thì khoâng noùi. Ñöùc Theá toân bieát caû hai phaùp: treân vaø vi teá. Vì sao bieát? Vì nhö noùi: Ngöôøi caên taùnh nhaïy beùn laø Öông-quaät-ma- la. Ngöôøi caên taùnh chaäm luït ñoù laø Taùt-ba-ñaït-baø, maø khoâng noùi phaàn giöõa. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu noùi

phaàn giöõa thì vaên seõ naëng neà baát tieän. Neáu khoâng noùi thì vaên seõ nheï nhaøng tieän lôïi. Theá naøo laø caên baát thieän taêng thöôïng? Ñaùp: Caên baát thieän coù theå döùt tröø caên thieän, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Ngöôøi döùt boû caên thieän laø taø kieán. Vì sao noùi laø caên baát thieän? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khi caên baát thieän döùt boû phöông tieän cuûa caên thieän thì theá löïc cuûa caên baát thieän troäi hôn. Vì sao? Vì taát caû phaùp trong, ngoaøi luùc theo phöông haønh thi hôn ñoái vôùi luùc ñaõ thaønh töïu. Nhö Boà-taùt thaáy khoå giaø, beänh, cheát cuûa chuùng sinh neân phaùt taâm Boà-ñeà. Taâm naày coù theå ñaûm traùch haïnh thieän trong ba A-taêng-kyø kieáp, khieán khoâng tan hoaïi, cuõng khoâng coù trôû ngaïi. Taâm naày raát khoù. Veà sau, ñöôïc taän trí, caên thieän cuûa ba coõi tu ôû ñôøi vò lai, chöa phaûi laø khoù. Laïi coù thuyeát noùi: Sôû dó taø kieán coù theå döùt tröø caên thieän laø ñeàu do naêng löïc cuûa caên baát thieän. Caên baát thieän coù theå laøm cho caên thieän

yeáu keùm, nhoû, moûng, khoâng coøn theá löïc, cuõng laøm cho nhaân duyeân gaëp nhieàu trôû ngaïi, sau ñoù taø kieán coù theå döùt tröø caên thieän. Laïi coù thuyeát noùi: Vaên naày neân noùi raèng: Caên baát thieän coù theå caét ñöùt caên thieän, laø nhöõng caên baát thieän naøo? Ñaùp: Taø kieán töông öng vôùi si laø caên baát thieän, cuõng bò tieâu dieät tröôùc heát ngay khi döùt tröø duïc coõi Duïc. Hoûi: Vieäc döùt duïc ôû coõi Duïc, khoâng neân noùi laø cuõng. Vì sao? Vì töùc laø moät lôøi ñaùp. Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Lôøi ñaùp naày ôû tröôùc ñaõ noùi: caùc taø kieán naøo coù theå döùt tröø caên thieän? Ñaùp: Laø caùc taø kieán ñöôïc tieâu dieät ñaàu tieân khi lìa duïc coõi Duïc. Caên baát thieän vò teá laø sao? Ñaùp: Laø caên baát thieän bò tieâu dieät sau cuøng khi lìa duïc coõi Duïc. Caên baát thieän kia ñaõ dieät roài, ñöôïc goïi laø voâ duïc. Hoûi: Luùc caên baát thieän döùt boû caên thieän laø moät thöù döùt, hay laø chín thöù döùt? Neáu laø moät thöù döùt thì thuyeát naày laøm sao hieåu? Nhö noùi: Theá naøo laø caên thieän vò teá? Ñaùp: Laø khi caên thieän bò döùt dieät sau cuøng. Luùc ñoù ñöôïc goïi laø caên thieän ñaõ döùt. Neáu laø chín thöù döùt, thì vaên naày laøm sao hieåu? Nhö noùi: Theá naøo laø caên baát thieän taêng thöôïng? Laø caên baát thieän bò tieâu dieät ñaàu tieân, khi döùt duïc coõi Duïc. Theá naøo laø do moät thöù caên baát thieän caét ñöùt chín thöù caên thieän? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Moät thöù döùt. Hoûi: Neáu vaäy thì vaên naày laøm sao hieåu? Nhö noùi: Theá naøo laø caên thieän vò teá? Ñaùp: Luùc döùt ñöùt caên thieän thì noù bi dieät sau cuøng, luùc cuûa dieät aáy ñöôïc goïi laø caên thieän ñaõ döùt phaûi khoâng? Ñaùp: Ñaây laø do caên thieän khoâng hieän haønh ôû hieän taïi neân noùi raèng. Nhö caên thieän phaåm thöôïng thöôïng, tröôùc khoâng hieän tieàn, sau töùc khoâng thaønh töïu, cho ñeán caên thieän thöù taùm cuõng gioáng nhö theá. Caên thieän phaåm haï kia, cuøng luùc ñöôïc hai thöù hieän tieàn, khoâng haønh, cuõng töùc khoâng thaønh töïu. Vì sao? Vì neáu khi döùt caên thieän phaåm haï haï, thì ñoái vôùi caên thieän phaåm haï haï cuøng luùc ñöôïc hai thöù: 1. Haønh khoâng hieän tieàn. 2. Töùc khoâng thaønh töïu. Ñoái vôùi taùm thöù caên thieän, töùc khoâng thaønh töïu, töùc ñöôïc haønh hieän tieàn, vì voán ñaõ ñöôïc. Vì thöù lôùp ñöôïc khoâng hieän tieàn, neân noùi nhö theá. Luùc döùt caên thieän, caên thieän bò dieät

sau cuøng, nghóa laø caên thieän kia dieät, ñöôïc goïi laø caên thieän döùt.

Vì trong moät luùc coù ñeán chín thöù khoâng thaønh töïu, neân noùi nhö theá. Caên baát thieän ñöôïc dieät tröôùc heát khi döùt duïc coõi Duïc. Vì nghóa naày, neân hai thuyeát aáy ñeàu kheùo hieåu. Laïi coù thuyeát noùi: Laø chín thöù döùt. Hoûi: Neáu vaäy thuyeát naày laøm sao hieåu? Nhö noùi: Döùt duïc coõi Duïc, caên baát thieän ñöôïc dieät daàu tieân, cho ñeán noùi roäng? Ñaùp: Coù nhieàu neân goïi laø chín thöù: chín thöù coù nhaân chín thöù coù ñoái trò chín thöù coù baùo, chín thöù coù caên thieän döùt. Chín thöù coù nhaân: Nhö caên thieän phaåm haï haï, cho ñeán coù theå laøm nhaân cho caên thieän phaåm thöôïng thöôïng. Caên thieän phaåm thöôïng thöôïng laøm nhaân cho caên thieän phaåm thöôïng thöôïng, khoâng laøm nhaân cho phaåm khaùc. Chín thöù ñoái trò: Nhö ñaïo ñoái trò phaåm haï haï, döùt tröø phieàn naõo cuûa phaåm thöôïng thöôïng. Ñaïo ñoái trò phaåm thöôïng thöôïng, döùt tröø phieàn naõo cuûa phaåm haï haï. Chín thöù baùo: Nhö Luaän Thi Thieát noùi: Thöïc haønh saùt sinh phaåm thöôïng thöôïng, ñoïa vaøo ñaïi ñòa nguïc A-tyø, caøng giaûm daàn, nghóa laø ñoïa vaøo ñòa nguïc noùng böùc, cho ñeán caøng giaûm daàn, nghóa laø ñoïa vaøo ñöôøng suùc sinh ngaï quyû. Chín thöù caên thieän bò döùt: Nhö taø kieán phaåm haï haï, döùt boû caên thieän phaåm thöôïng thöôïng, cho ñeán taø kieán phaåm thöôïng thöôïng döùt tröø caên thieän phaåm haï haï. Neáu do taø kieán döùt boû caên thieän thì coù chín thöù. Neáu laáy taø kieán lìa duïc thì coù moät thöù. Vì sao? Vì luùc taø kieán döùt caên thieän, ñeàu khôûi töø trong moät thöù lìa duïc. Neân Taø kieán phaåm haï haï döùt tröø caên thieän phaåm thöôïng thöôïng. Taø kieán phaåm thöôïng töôïng döùt tröø caên thieän phaåm haï haï laø ñeàu töø trong moät thöù khôûi, neân hai thuyeát naày ñöôïc kheùo hieåu. Hoûi: Theå cuûa döùt caên thieän laø gì? Ñaùp: Laø taâm khoâng thaønh töïu, khoâng aån giaáu, voâ kyù, baát töông öng haønh, thuoäc veà haønh aám. Vì sao? Vì taø kieán döùt ñöùt caên thieän, chaúng phaûi nhö dao chaët ñöùt caây. Neáu taø kieán döùt caên thieän luùc coøn ôû trong thaân ngöôøi kia, caên thieän ñöôïc thaønh töïu thì dieät, caên thieän naøo khoâng ñöôïc thaønh töïu thì sinh. Vì khoâng coù caên thieän naøo ñöôïc thì sanh, vì khoâng ñöôïc caên thieän, neân goïi laø döùt caên thieän. Laïi coù thuyeát noùi: Taø kieán coù theå döùt tröø caên thieän, töùc laø theå cuûa noù. Neáu noùi nhö theá thì phaûi bieát, döùt boû theå cuûa döùt tröø caên thieän laø phaùp nhieãm oâ. Veà nghóa khaùc, nhö ñaõ noùi trong phaàn Ñaûnh thoái lui ôû treân.

Hoûi: Choã naøo döùt caên thieän? Ñaùp: ÔÛ choã Dieâm-phuø-ñeà, Phaát-baø-ñeà, Cuø-ñaø-ni laø coù theå döùt caên thieän. Toân giaû Taêng-giaø-baø-tu noùi: Chæ ôû choã Dieâm-phuø-ñeà môùi coù theå döùt, chaúng phaûi phöông khaùc. Vì sao? Vì nhö ngöôøi cuûa xöù Dieâm-phuø- ñeà ñöôïc beùn nhaïy veà phaàn thieän, veà phaàn baát thieän, cuõng beùn nhaïy. Neáu vaäy, thì vaên naày hieåu theá naøo? Nhö noùi: Coõi Dieâm-phuø- ñeà thaønh töïu caùc caên, nhieàu nhaát laø möôøi chín thöù, ít nhaát laø taùm. Nhö xöù Dieâm-phuø-ñeà, Phaát-baø-ñeà, Cuø-ñaø-ni cuõng gioáng nhö theá. Ngöôøi kia ñaët ra lôøi ñaùp naày. Vaên aáy neân noùi raèng: Xöù Phaát-baø-ñeà, Cuø-ñaø-ni, nhieàu nhaát laø möôøi chín, ít nhaát laø möôøi ba. Dieâm-phuø-ñeà nhö tröôùc ñaõ noùi. Bình luaän: khoâng neân noùi nhö theá. Nhö thuyeát tröôùc noùi laø

toát. Nhö nghóa cuûa vaên naày, coõi Dieâm-phuø-ñeà nhieàu nhaát laø möôøi chín, ít nhaát laø taùm. Coõi Phaát-baø-ñeà, Cuø-ñaø-ni cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Ngöôøi nam coù theå döùt caên thieän hay ngöôøi nöõ coù theå döùt caên thieän? Ñaùp: Nhö Luaän Thi Thieát noùi: Vì ba vieäc vöôït hôn, neân coù theå döùt tröø caên thieän, ba vieäc cuûa coâ gaùi khoâng baèng: 1. Ngöôøi nam gaây ra nghieäp vöôït hôn so vôùi coâ gaùi. 2. Choã taïo taùc veà duïc höõu cuûa ngöôøi nam vöôït hôn coâ gaùi. 3. Ngöôøi nam coù theå laøm cho caùc caên cô nhaïy beùn vöôït hôn so vôùi coâ gaùi. Vì theá, ngöôøi nam coù theå döùt, coâ gaùi khoâng theå. Hoûi: Neáu vaäy vaên naày laøm sao hieåu? Nhö noùi: Neáu thaønh töïu caên nöõ, thì seõ thaønh töïu taùm caên. Ngöôøi kia ñaùp raèng: Vaên aáy neân noùi raèng: Neáu thaønh töïu nöõ caên, thì seõ thaønh töïu möôøi ba caên. Bình luaän: Khoâng neân noùi lôøi aáy. Thuyeát nhö vaày laø toát: Ngöôøi nam, coâ gaùi ñeàu coù theå döùt caên thieän. Nhö nghóa cuûa vaên aáy, neáu thaønh töïu nöõ caên, thì seõ thaønh töïu taùm caên. Neáu coâ gaùi taïo ra phöông tieän döùt tröø caên thieän thì naëng hôn ngöôøi nam. Nhö con gaùi cuûa Baø-la-moân Chieân-giaø huûy baùng Ñöùc Theá toân. Hoûi: Ngöôøi aùi haønh coù theå döùt caên thieän, hay ngöôøi kieán haønh coù theå döùt caên thieän? Ñaùp: Ngöôøi kieán haønh coù theå, chaúng phaûi ngöôøi aùi haønh. Vì sao? Vì ngöôøi aùi haønh khoâng beàn chaéc ñoái vôùi phaùp phieàn naõo ñoái vôùi phaùp xuaát ly, cuõng khoâng vöõng chaéc. Ngöôøi kieán haønh laøm vieäc xaáu aùc kieân coá. Cho neân, ngöôøi kieán haønh coù theå döùt tröø caên thieän, chaúng phaûi ngöôøi aùi haønh.

Hoûi: Huyønh moân, ban traù, khoâng hình, hai hình, coù theå döùt caên thieän khoâng? Ñaùp: Khoâng theå. Vì sao? Vì ngöôøi kieán haønh coù theå coøn ngöôøi kia laø aùi haønh. Ngöôøi naëng veà giaän döõ theá coù theå vì hoï laø ngöôøi nhieàu duïc. Laïi coù thuyeát noùi: Vì taâm hoï noùng naûy voäi vaøng neân khoâng theå döùt caên thieän. Hoûi: Döùt caên thieän coõi naøo? Ñaùp: Caên thieän coõi Duïc. Hoûi: Neáu vaäy laøm sao hieåu thuyeát naày? Nhö noùi: Neáu ngöôøi gieát, laøm gaõy chaân kieán, khoâng coù taâm aên naên, phaûi noùi laø ngöôøi naày döùt caên thieän ba coõi? Ñaùp: Vaên aáy leõ ra phaûi noùi raèng: Ngöôøi naày phaûi noùi laø döùt caên thieän trong ba coõi môùi ñuùng, maø khoâng noùi laø coù yù gì? Ñaùp: Vì yù muoán cho ba laø soá ñaày ñuû neân thaønh töïu caên thieän coõi Duïc, khoâng thaønh töïu caên thieän coõi Saéc, Voâ saéc. Neáu döùt caên thieän coõi Duïc, thì caên thieän ba coõi seõ khoâng thaønh töïu. Do nghóa naày, vì ñaày ñuû ba soá neân noùi nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Vì caên thieän coõi Saéc, Voâ saéc döïa vaøo caên thieän coõi Duïc. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu ôû ñaây khoâng döùt boû, thì ôû choã kia seõ sinh tröôûng. Neáu ôû coõi naày döùt tröø thì ôû coõi kia seõ khoâ heùo. Laïi coù thuyeát noùi: Hôn nöõa, vì coù theå khoâng thaønh töïu. Vì sao? Vì khieán cho caên thieän kia caøng xa! Hoûi: Vì döùt caên thieän sinh ñaéc, hay döùt caên thieän phöông tieän? Ñaùp: Döùt caên thieän sinh ñaéc, chöù chaúng phaûi caên thieän phöông tieän. Vì sao? Vì caên thieän phöông tieän tröôùc ñaõ khoâng thaønh töïu. Hoûi: Vì duyeân theo taø kieán höõu laäu ñeå döùt caên thieän, hay duyeân theo taø kieán voâ laäu ñeå döùt caên thieän? Ñaùp: Vì duyeân höõu laäu, chaúng phaûi duyeân voâ laäu. Vì sao? Vì

duyeân voâ laäu nôi söû, taùnh noù yeáu keùm, coù söû töông öng, neân khoâng duyeân theo söû. Duyeân höõu laäu söû, taùnh noù maïnh meõ, coù duyeân söû, vì töông öng vôùi söû. Hoûi: Vì töø coõi mình duyeân theo taø kieán döùt caên thieän, hay töø coõi ngöôøi khaùc duyeân theo taø kieán döùt caên thieän? Ñaùp: Laø töø coõi mình duyeân. Vì sao? Vì nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Vì taø kieán cheâ bai nhaân döùt caên thieän, hay laø vì taø kieán cheâ quaû döùt caên thieän? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Ngöôøi cheâ bai nhaân laø coù theå. Vì sao? Vì nhö noùi: Gieát, laøm gaõy chaân con kieán khoâng coù taâm aên naên, neân bieát

ngöôøi naày ñaõ döùt caên thieän. Laïi coù thuyeát noùi: Ngöôøi cheâ bai quaû, coù theå döùt caên thieän. Vì sao? Vì nhö noùi: Neáu noùi quyeát ñònh khoâng coù quaû baùo thieän, aùc, phaûi bieát laø ngöôøi ñaõ döùt caên thieän cuûa ba coõi. Bình luaän: Ñeàu coù theå döùt caên thieän, noùi nhö theá laø toát. Vì sao? Vì ngöôøi cheâ bai nhaân, nhö ñoái vôùi ñaïo voâ ngaïi, ngöôøi cheâ bai quaû, nhö ñoái vôùi ñaïo giaûi thoaùt. Ngöôøi cheâ bai nhaân cuøng vôùi choã ñöôïc thaønh töïu ñeàu dieät. Ngöôøi cheâ bai quaû cuøng vôùi choã ñöôïc khoâng thaønh töïu ñeàu sinh. Cho neân, ñeàu cuøng coù theå döùt caên thieän. Hoûi: Vì sao laáy vieäc laøm gaõy chaân con kieán ñeå ví duï? Ñaùp: Vì khoâng coù loãi ñoái vôùi con ngöôøi. Neân gieát keû khoâng coù loãi, cuõng khoâng coù taâm aên naên, huoáng chi laø ngöôøi coù loãi. Cho neân daãn vieäc aáy laøm duï. Hoûi: Ngöôøi truï nôi giôùi, luùc döùt caên thieän, vì tröôùc xaû giôùi roài sau döùt, hay laø cuøng luùc? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Tröôùc xaû giôùi, sau döùt caên thieän. Vì sao? Vì trong thaân ngöôøi kia coù moät taø kieán sinh. Sau khi xaû giôùi, moät taø kieán sinh, döùt boû caên laønh. Duï nhö gioù maïnh thoåi caây, tröôùc laøm gaõy caønh, nhaùnh cuûa caây, sau nhoå phaêng caû goác reã. Vieäc döùt caên thieän kia cuõng gioáng nhö theá. Bình luaän: Neân noùi raèng: Neáu xaû giôùi, ngöôøi kia coù theå sinh taâm giôùi phaûi bieát laø giôùi cuõng xaû. Hoûi: Luùc caên thieän laïi noái tieáp, laø chín thöù cuøng luùc noái nhau, hay moãi thöù noái tieáp? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Moãi thöù noái tieáp. Laïi coù thuyeát noùi: Cheát ôû ñòa nguïc, laïi ñoïa vaøo ñòa nguïc laø ba thöù noái tieáp nhau. Ñoïa vaøo suùc sinh, ngaï quyû laø saùu thöù tieáp noái nhau. Sinh trong coõi ngöôøi, trôøi thì chín thöù noái tieáp nhau. Bình luaän: Noùi nhö theá naày laø toát: Chín thöù noái tieáp nhau cuøng luùc, theo thöù lôùp hieän ôû tröôùc. Duï nhö ngöôøi beänh, döùt beänh trong nhaát thôøi, daàn daàn khoûe laïi, chín thöù kia cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Caên thieän döùt nhieàu hay noái tieáp nhau nhieàu? Ñaùp: Tuøy theo sôû döùt, laïi coù ngaàn aáy noái tieáp nhau. Neáu döùt caên thieän coõi Duïc, laïi noái tieáp caên thieän coõi Duïc. Neáu döùt caên thieän sinh ñaéc, laïi noái tieáp caên thieän sinh ñaéc. Hoûi: Neáu döùt caên thieän trong hieän phaùp, coù theå laøm cho laïi noái tieáp ñöôïc khoâng? Ñaùp: Nhö noùi: Ngöôøi naày ñoái vôùi hieän phaùp, khoâng theå laøm cho

caên thieän quyeát ñònh noái tieáp nhau trôû laïi. Ñoïa vaøo ñòa nguïc, cheát trong ñòa nguïc, coù theå khieán cho caên thieän laïi noái tieáp. Hoûi: Nhöõng ngöôøi naøo noái tieáp nhau khi ñoïa vaøo ñòa nguïc? Nhöõng ngöôøi naøo tieáp noái nhau khi cheát? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Neáu ôû trong trung aám, cho ñeán khi cheát,

thoï nhaän baùo cuûa taø kieán, do baùo heát, neân khi cheát, caên thieän trôû laïi noái tieáp. Neáu trong trung aám khoâng thoï nhaän baùo taø kieán, thì luùc sinh, caên thieän laïi noái tieáp. Vì sao? Vì nhö taø kieán ñaõ gaây trôû ngaïi cho caên thieän, baùo cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Hoaëc coù ngöôøi duøng söùc cuûa nhaân ñeå döùt caên thieän. Hoaëc coù keû duøng söùc cuûa duyeân ñeå döùt caên thieän. Neáu ngöôøi naøo duøng söùc cuûa nhaân ñeå döùt caên thieän, thì khi cheát, seõ noái tieáp. Neáu keû naøo duøng söùc cuûa duyeân ñeå döùt caên thieän, thì luùc sinh seõ noái tieáp. Laïi coù thuyeát noùi: Hoaëc coù ngöôøi töï löïc döùt caên thieän. Hoaëc coù keû nhôø vaøo söùc ngöôøi khaùc ñeå döùt caên thieän. Neáu duøng söùc mình ñeå döùt caên thieän, thì khi cheát seõ noái tieáp. Neáu duøng söùc ngöôøi khaùc ñeå döùt caên thieän, thì khi sinh, seõ noái tieáp. Laïi coù thuyeát noùi: Hoaëc duøng thöôøng kieán, hoaëc duøng döùt kieán. Neáu duøng thöôøng kieán, thì khi cheát, seõ noái tieáp. Neáu duøng döùt kieán, thì luùc sinh, seõ noái tieáp. Toân giaû Cuø-sa noùi: Luùc ñoïa vaøo ñòa nguïc, ñieàu coù baùo hieän ôû tröôùc. Ngöôøi kia nghó raèng: Ta töï gaây ra nghieäp naày seõ thoï baùo naày. Neáu thoï baùo aáy, thì cuõng nghó nhö vaäy: thôøi gian naày caên thieän laïi noái tieáp. Laïi coù thuyeát noùi: Trong hieän phaùp, coù theå laøm cho caên thieän trôû laïi noái tieáp nhau. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi raèng: Ngöôøi naøo ñoái vôùi hieän phaùp coù theå laøm cho caên thieän laïi noái tieáp? Ngöôøi naøo chuyeån thaân? Ñaùp: Neáu ñöôïc gaëp thieän tri thöùc, hoïc roäng nhö theá, thì coù theå vì ngöôøi naày noùi phaùp ngöõ theo thöù lôùp: Neáu coù taâm kính tin ta, thì ñoái vôùi nhöõng ngöôøi phaïm haïnh, cuõng neân sinh taâm kính tin. Neáu ngöôøi naøo coù theå sinh taâm kính tin, phaûi bieát, ngöôøi ñoù ñoái vôùi hieän phaùp, coù theå laøm cho caên thieän laïi noái tieáp. Nhöõng ngöôøi naøo chuyeån thaân? Nghóa laø ngöôøi döùt caên thieän coù ngöôøi gaây ra toäi Voâ giaùn coù ngöôøi thì khoâng. Neáu khoâng gaây ra toäi Voâ giaùn, ngöôøi naày trong hieän phaùp, laïi laøm cho noái tieáp. Neáu gaây ra toäi Voâ giaùn laø ngöôøi chuyeån thaân. Hoaëc coù ngöôøi phaù kieán, phaù giôùi hoaëc coù ngöôøi phaù kieán, khoâng phaù giôùi. Neáu phaù kieán, khoâng phaù giôùi, laø ngöôøi hieän phaùp. Neáu phaù kieán, phaù giôùi, laø ngöôøi chuyeån thaân. Phaù taâm mình,

phaù phöông tieän, phaûi bieát cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Neáu ngöôøi ôû hieän phaùp coù theå sinh caên thieän, thì thuyeát ñaõ noùi kia laøm sao hieåu? Nhö noùi: Ngöôøi naày ñoái vôùi hieän phaùp, khoâng theå sinh caên thieän trôû laïi? Ñaùp: Thuyeát naày noùi ngöôøi döùt caên thieän gaây ra toäi Voâ giaùn, neáu ôû hieän phaùp, laïi noái tieáp, thì ñoù goïi laø thaønh töïu caên thieän, cuõng hieän ôû tröôùc. Neáu luùc töû, luùc sinh, laïi noái tieáp, thì ñoù goïi laø thaønh töïu, khoâng theå laøm cho hieän tieàn. Neáu ôû hieän phaùp laïi noái tieáp, thì khoâng bao giôø ñoïa vaøo ñòa nguïc. Hoûi: Neáu ngöôøi ñoái vôùi hieän phaùp, laïi laøm cho noái tieáp, thì coù theå ñöôïc chaùnh quyeát ñònh khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng theå. Vì sao? Vì trong thaân ngöôøi kia, ñaõ töøng döùt caên thieän, neân khieán cho caên thieän yeáu keùm. Vì caên thieän yeáu keùm, neân khoâng theå ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, nhöng vaãn coù theå sinh caên thieän ñaït phaàn. Laïi coù thuyeát noùi: Coù

theå sinh caên thieän ñaït phaàn, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, cho ñeán coù theå ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö cö só Baø-la- moân Öu- cöøu-tra, ñaõ töøng döùt caên thieän, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát laïi laøm cho hoï sinh ra caên thieän trôû laïi ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Cho neân, phaûi bieát hoï coù theå sinh caên thieän ñaït phaàn, cho ñeán cuõng coù theå ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn. Hoûi: Ngöôøi saùt sanh, döùt caên thieän keû saùt haïi, laøm gaõy chaân kieán, ngöôøi naøo toäi naëng? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Neáu truï ôû trieàn baèng nhau, thì toäi cuõng nhö nhau. Vì ngöôõi laøm gaõy chaân kieán vôùi keû döùt caên thieän, löôïng cuûa hoï baèng nhau. Laïi coù thuyeát noùi: Gieát, laøm gaõy chaân kieán, toäi nhieàu hôn ngöôøi döùt caên thieän kia. Vì sao? Vì ngöôøi laøm gaõy chaân kieán khoâng döùt caên thieän coøn ngöôøi kia döùt caên thieän. Noùi nhö theá laø quôû traùch ngöôøi döùt caên thieän. Neáu vì saùt sinh maø gieát, laøm gaõy chaân kieán thì toäi naëng. Neáu vì ñaéc toäi maø gieát ngöôøi thì toäi naëng. Vì sao? Vì neáu gieát ngöôøi thì maéc bieân toäi, neáu gieát, laøm gaõy chaân kieán thì khoâng phaïm bieân toäi. Hoûi: Thoï quaû baùo cuûa taø kieán döùt caên thieän ôû xöù naøo? Ñaùp: Thoï quaû baùo ôû ñòa nguïc A-tyø. Nhö Nieát-baøn treân heát laø nôi maø A-la-haùn tieán ñeán nôi ñeán cuûa keû döùt caên thieän laø ñòa nguïc A-tyø, choã phaûi ñeán thaáp nhaát. Hoûi: Caùc ngöôøi döùt caên thieän ñeàu truï trong nhoùm taø ñònh? Ñaùp: Ñuùng theá. Neáu döùt caên thieän thì ñeàu laø taø ñònh. Coù ai truï nôi taø ñònh maø khoâng döùt caên thieän chaêng?

Ñaùp: Coù. Nhö vua A-xaø-theá. Laïi coù ngöôøi taïo ra boán tröôøng hôïp: Hoaëc döùt caên thieän, maø chaúng phaûi taø ñònh, hoaëc taø ñònh, maø khoâng döùt caên thieän, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Phuù-lan-na v.v... töï noùi laø saùu vò thaày cuûa Phaät. 2. vua A-xaø-theá. 3. Ñeà-baø-ñaït-ña. 4. Tröø ngaàn aáy vieäc treân. Hoûi: Vì khoâng khôûi söï döùt boû chín thöù caên thieän, hay vì thöôøng khôûi döùt chín thöù caên thieän? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng khôûi döùt caùc caên thieän, nhö khoâng khôûi trong thaáy ñaïo. Ngöôøi kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Hoaëc coù ngöôøi döùt moät, hai, ba caên thieän maø khôûi xong laïi döùt. Bình luaän: Khoâng neân noùi nhö theá, nhö noùi khoâng khôûi döùt caên thieän laø toát. Theá naøo laø caên thieän taêng thöôïng coõi Duïc? Vi teá laø sao? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao hoûi veà caên thieän thuoäc veà coõi Duïc, maø khoâng hoûi veà caên thieän coõi Saéc, Voâ saéc? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Ñaây laø do yù cuûa ngöôøi soaïn kinh muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Caâu hoûi naày, ñaàu tieân laø khôûi veà phaùp nhaäp phöông tieän. Nhö hoûi veà coõi Duïc, phaûi bieát, cuõng hoûi veà coõi Saéc, Voâ saéc, nhöng khoâng noùi, neân bieát caâu hoûi naày laø chöa troïn veïn. Laïi coù thuyeát noùi: Tröôùc noùi veà caên baát thieän, theá naøo laø ñoái trò gaàn cuûa caên baát thieän? Ñoù laø caên thieän coõi Duïc, cho neân hoûi. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu deã thaáy, deã laäp ra thì hoûi. Caên thieän taêng thöôïng coõi Saéc, Voâ saéc tuy deã thaáy, deã laäp ra nhöng raát vi teá, nghóa laø khoù thaáy, khoù laäp ra, cho neân khoâng hoûi. Laïi coù thuyeát noùi: Vì khieán cho vaên kinh tieän lôïi, caên thieän taêng thöôïng coõi Saéc, Voâ saéc duø deã bieåu hieän roõ, maø vì vi teá, khoù thaáy. Neáu ñöôïc bieåu hieän, thì vaên kinh seõ roái raém. Vì sao? Vì khoâng coù phaùp döùt caên thieän. ÔÛ coõi Duïc vì coù

phaùp döùt caên thieän, neân neáu noùi veà vi teá, thì vaên kinh seõ khoâng nhieàu roái raém do ñoù neân môùi hoûi. Theá naøo laø caên thieän phaåm thöôïng thöôïng thuoäc veà coõi Duïc? Ñaùp: Luùc Boà-taùt ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, beân caïnh kieán ñaïo laø ñöôïc ñaúng trí. Khi Nhö lai ñöôïc taän trí, laø ñaõ ñöôïc caên thieän khoâng tham, khoâng giaän, khoâng si.

Hoûi: Vì sao ñaúng trí beân thaáy ñaïo, caên thieän luùc ñöôïc taän trí, hai phaùp naày ñaõ nhö nhau maø bieän luaän chaêng? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: ÔÛ ñaây khoâng bieän luaän veà choã nhö nhau, chæ muoán noùi ñaúng trí beân kieán ñaïo. Ñaúng trí beân kieán ñaïo vöôït hôn. Nghóa laø caên thieän khi ñöôïc taän trí, vöôït hôn caên thieän ôû nôi taän trí. Vì sao? Vì ñaúng trí beân kieán ñaïo do Bích-chi Phaät ñaõ ñöôïc thì vöôït hôn, Thanh vaên. Nhö ñaúng trí beân kieán ñaïo do Phaät ñaõ ñöôïc, thì vöôït hôn Bích-chi Phaät. Caên thieän khi ñöôïc taän trí cuûa Bích-chi Phaät, vöôït hôn Thanh vaên. Caên thieän ñöôïc taän trí cuûa Phaät, vöôït hôn Bích-chi Phaät. Vì nghóa naày neân muoán noùi ñaúng trí beân thaáy ñaïo vöôït hôn ñaúng trí beân kieán ñaïo, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Hai phaùp naày baèng nhau maø bieän luaän vì chuùng ñeàu coù khaû naêng deïp tröø phieàn naõo vöôït qua Höõu Ñaûnh ñaõ ñöôïc. Vì sao? Vì söï deïp tröø aáy vöôït quaù Höõu Ñaûnh laø choã döùt cuûa kieán ñaïo. Ñöôïc trí beân thaáy ñaïo phaù tröø vöôït qua Höõu Ñaûnh laø choã döùt cuûa tu ñaïo, ñöôïc caên thieän luùc ñaït taän trí. Do nghóa naày neân bình ñaúng maø bieän luaän. Laïi coù thuyeát noùi: Vì muoán noùi veà phaùp chuyeån bieán vöôït hôn. Nhö Bích-chi Phaät ñöôïc ñaúng trí beân kieán ñaïo, töùc laø caên thieän vöôït hôn luùc Thanh vaên ñöôïc taän trí. Ñaúng trí beân kieán ñaïo maø Boà-taùt ñaït ñöôïc, thì vöôït hôn caên thieän do Bích-chi Phaät ñaït luùc ñöôïc taän trí. Hoûi: Neáu vaäy thì sao noùi laø Thanh vaên, Bích-chi Phaät coù caên thieän taêng thöôïng? Ñaùp: Vì thaân vöôït hôn neân noùi taêng thöôïng. Nhö ôû trong thaân Bích-chi Phaät, thì vöôït hôn Thanh vaên, nhö ôû trong thaân Phaät thì vöôït hôn Bích-chi Phaät. Laïi coù thuyeát noùi: Coù hai ñaïo: Kieán ñaïo vaø tu ñaïo. Neáu do söùc cuûa thaáy ñaïo ñaït ñöôïc, thì Phaät cuõng vöôït hôn, neáu do naêng löïc tu ñaïo maø ñöôïc, thì Phaät cuõng vöôït hôn. Laïi coù thuyeát noùi: ÔÛ ñaây cuõng khoâng noùi vöôït hôn, cuõng khoâng noùi baèng nhau, chæ noùi veà hai thöù caên thieän. Hoûi: Nhö Boà-taùt ñöôïc chaùnh quyeát ñònh roài, laø ñöôïc ñaúng trí naày, vì sao laïi noùi laø luùc ñöôïc chaùnh quyeát ñònh? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vaên aáy Neân noùi raèng vaày: Boà-taùt ñöôïc chaùnh quyeát ñònh roài, ñöôïc Ñaúng trí naày maø khoâng noùi laø coù yù gì? Ñaùp: ÔÛ ñaây ñöôïc quyeát ñònh roài, noùi laø khi ñöôïc quyeát ñònh. Ñaõ ñeán, noùi laø ñeán. Nhö noùi: Ñaïi vöông töø ñaâu ñeán? Noùi roäng nhö treân. Laïi coù thuyeát noùi: Luùc ñöôïc quyeát ñònh laø ñöôïc ñaúng trí naày. Vì

sao? Vì trí aáy, luùc khoå tyû trí tu, töø khoå tyû nhaãn quyeát ñònh, luùc ñöôïc khoå tyû trí. Taäp tyû nhaãn, taäp tyû dieät trí, tyû nhaãn dieät, tyû trí cuõng gioáng nhö theá, vì ñoàng vôùi sôû duyeân chöa ngöøng nghæ. Hoûi: Vì vì noùi trí naày laø beân thaáy ñaïo? Ñaùp: Vì hai vieäc: 1. Töø trong thaáy ñaïo ñaït ñöôïc. 2. Töø beân sau cuûa thaáy ñaïo ñaït ñöôïc. Vì ngöôøi tu haønh ñaït ñöôïc trong thaáy ñaïo, neân noùi laø

trong thaáy ñaïo. Kieán khoå, kieán taäp, dieät ñaït ñöôïc sau cuøng, neân noùi laø beân sau. Hoûi: Nhö theå cuûa phaùp naày laø boán aám, naêm aám. Vì vì noùi laø trí? Ñaùp: Phaàn trí trong ñaây nhieàu, vì töø nhieàu phaàn, neân ñöôïc goïi laø trí. Nhö thaáy ñaïo cuõng coù töï theå laø naêm aám. Vì phaàn kieán nhieàu, neân goïi laø thaáy ñaïo, boán ñaïo chung cho ñònh Kim cöông duï. Trí naày cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Ñaúng trí coõi Duïc beân thaáy khoå. Ñaúng trí coõi Duïc cuûa beân kieán taäp, trong hai phaùp naày, phaùp naøo laø hôn? Ñaùp: Vì ñaúng trí cuûa beân kieán taäp ôû trong thaân vöôït hôn, cho neân vöôït hôn. Vì sao? Vì luùc thaáy taäp, ñaïo kia chuyeån tònh, vöôït hôn luùc thaáy khoå. Hoûi: Ñaúng trí cuûa beân kieán khoå ôû coõi Duïc. Ñaúng trí cuûa beân kieán khoå ôû coõi Saéc, phaùp naøo laø vöôït hôn? Ñaùp: Phaùp coõi Saéc vöôït hôn. Vì sao? Vì phaùp coõi Saéc vöôït hôn phaùp coõi Duïc. Ñaúng trí cuûa beân kieán taäp thuoäc veà coõi Duïc, Ñaúng trí beân kieán khoå thuoäc veà coõi Saéc phaùp naøo laø vöôït hôn? Ñaùp: ÔÛ coõi Duïc: Vì tu ôû trong thaân vöôït hôn, neân vöôït hôn. Coõi Saéc: Vì coõi vöôït hôn, neân vöôït hôn. Hoûi: Ñaúng trí coõi Duïc beân kieán khoå. Ñaúng trí coõi Saéc beân kieán taäp, hai phaùp naày, phaùp naøo vöôït hôn? Ñaùp: ÔÛ coõi Saéc do hai söï neân vöôït hôn: 1. Do coõi vöôït hôn. 2. Do ôû trong thaân vöôït hôn, neân hôn. Nhö duøng khoå hoûi veà taäp, duøng khoå hoûi veà dieät, duøng taäp hoûi veà dieät, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Vì sao beân phaùp trí khoâng tu trí naày? Ñaùp: Vì chaúng phaûi ruoäng, chaúng phaûi ñoà ñöïng, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Vì trí naày do beân sau cuûa thaáy ñaïo maø ñöôïc, cho

neân goïi laø trí beân thaáy ñaïo. Neáu beân phaùp trí cuõng tu, thì trí naày phaûi noùi laø trí trong thaáy ñaïo. Laïi coù thuyeát noùi: Trí naày coù theå deïp töø vöôït qua Höõu Ñaûnh, sau ñoù môùi ñöôïc. Nhö khoå tyû trí hieän ôû tröôùc, trí naày töùc laø tu. Luùc aáy, goïi laø deïp töø vöôït qua phaùp sôû döùt cuûa thaáy khoå. Thaáy taäp, thaáy dieät noùi cuõng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Khi vieäc laøm ñaõ xong, khoâng taïo ra phöông tieän, ñöôïc ñaúng trí naày. Nhö khoå phaùp trí hieän ôû tröôùc, trí naày töùc laø tu, thôøi gian naày ñöôïc goïi laø ñoái vôùi khoå ñaõ döùt roài, khoâng taïo ra phöông tieän. Taäp tyû trí, dieät tyû trí noùi cuõng gioáng nhö theá. Phaùp trí phaûi coù nhieàu choã taïo taùc, duø bieát khoå ôû coõi Duïc, chöa bieát khoå coõi Saéc, Voâ saéc, duø döùt caùc haønh taäp coõi Duïc, chöùng caùc haønh dieät coõi Duïc, nhöng chöa döùt boû caùc haønh taäp ôû coõi Saéc, Voâ saéc, chöa chöùng caùc haønh dieät coõi Saéc, Voâ saéc. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu khi khoå tyû trí hieän ôû tröôùc, thì trí naày tu aùi do khoå maø döùt aùi, roát raùo dieät. Khi taäp tyû trí hieän tieàn, trí naày tu aùi do taäp döùt aùi, roát raùo dieät. Luùc dieät tyû trí hieän ôû tröôùc, trí naày tu aùi do dieät maø ñoaïn aùi, roát raùo dieät. Luùc ñaït phaàn phaùp trí, kieán khoå, kieán taäp, dieät, döùt aùi, khoâng dieät roát raùo, laø vì khoâng tu. Hoûi: Beân ñaïo tyû trí, vì sao khoâng tu trí naày? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì chaúng phaûi ruoäng, chaúng phaûi ñoà ñöïng, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Trí naày laø quyeán thuoäc cuûa thaáy ñaïo, tuøy theo beân thaáy ñaïo, coøn tyû trí laø tu ñaïo. Laïi coù thuyeát noùi: Ñaúng trí beân thaáy ñaïo, döïa vaøo thaân cuûa baäc Kieân tín, Kieân phaùp. Ñaïo tyû trí döïa vaøo thaân cuûa tín giaûi

thoaùt thaáy ñaùo. Laïi coù thuyeát noùi: Ñaúng trí beân thaáy ñaïo laø sôû ñaéc cuûa höôùng ñaïo. Ñaïo tyû trí laø sôû ñaéc cuûa quaû ñaïo. Laïi coù thuyeát noùi: Vieäc laøm ñaõ xong, khoâng thöïc haønh phöông tieän, baáy giôø trí naày tu. Ñaïo tyû trí seõ coù nhieàu choã taïo taùc laø laøm nhöõng gì? Nghóa laø seõ ñöôïc ñaïo khoâng heà ñöôïc, xaû ñaïo ñaõ töøng ñöôïc, ñaõ döùt kieát söû, ñoàng moät vò, cuøng luùc ñöôïc taùm trí, tu möôøi saùu haønh. Laïi coù thuyeát noùi: Trí naày vì ôû beân kieán ñaïo ñaït ñöôïc neân noùi laø Ñaúng trí beân kieán ñaïo. Neáu ñeá coù teân laø beân, thì choã naày lieàn tu ba ñeá coù teân laø beân thì chaúng phaûi ñaïo ñeá. Nhö noùi beân khoå cuûa thaân naày, beân taäp cuûa thaân naày, beân dieät cuûa thaân naày, khoâng noùi beân ñaïo cuûa thaân naày. Hoûi: Nhaân luaän sinh luaän, vì sao kinh Phaät khoâng noùi beân ñaïo?

Ñaùp: Coù ngöôøi coù theå ñeàu bieát khoå, ñeàu döùt taäp, ñeàu chöùng dieät nhöng khoâng ai coù khaû naêng ñeàu tu ñaïo. Ñöùc Phaät ñoái vôùi ñaïo ñeàu ñaéc tu neân khoâng theå ñeàu ñöôïc haønh tu. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu ñeá do ñaïo theá gian, ñaïo xuaát theá gian coù theå thaáy, thì noùi laø beân, khoâng coù vieäc duøng ñaïo theá gian ñeå thaáy ñaïo ñeá. Nhö ñaïo theá gian, ñaïo xuaát theá gian, coù vò khoâng vò, höõu aùi, xuaát ly, leä thuoäc, khoâng leä thuoäc, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Tröôùc khoâng coù bôø meù, töø voâ thæ ñeán nay hoaëc ñaõ töøng duøng ñaïo theá tuïc ñeå thaáy ba ñeá. Ñaïo theá tuïc ñoù cuõng noùi ngaõ laø ñaïo. Sau, neáu duøng ñaïo chaân thaät, khi thaáy ñaïo ñeá thì ñaïo theá tuïc xaáu hoå boû ñi. Nhö trong thoân xoùm, luùc chöa laäp chuû, ngöôøi töï cho laø quyù nhieàu. Veà sau, neáu ñaõ laäp chuû, caùc ngöôøi töï cho laø quyù, caûm thaáy xaáu hoå, boû ñi. Ñaïo theá tuïc kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Theå cuûa ñaúng trí beân thaáy ñaïo laø khoå ñeá cuûa höõu, laø quaû cuûa höõu neân goïi laø beân. Khoå ñeá, taäp ñeá laø höõu, laø quaû cuûa höõu. Dieät ñeá duø chaúng phaûi höõu laø quaû cuûa höõu ñaïo ñeá chaúng phaûi höõu, cuõng chaúng phaûi quaû cuûa höõu. Ba ñeá coù voâ löôïng loãi laàm, voâ löôïng coâng ñöùc. Khoå ñeá, taäp ñeá laø voâ löôïng loãi laàm. Dieät ñeá laø voâ löôïng coâng ñöùc. Ñaïo ñeá cuõng khoâng coù voâ löôïng loãi laàm, cuõng khoâng coù voâ löôïng coâng ñöùc. Laïi coù thuyeát noùi: Töø sinh töû voâ thæ ñeán nay phaøm phu ñoái vôùi ba ñeá, ñaõ töøng coù coâng ñöùc. Veà sau, neáu khi ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì seõ ñöôïc ñaúng trí beân thaáy ñaïo, cuõng muoán chöùng phaùp naày. Gioáng nhö phaùp trao duïc, ta cuõng phaûi bieát khoå, cho ñeán chöùng dieät, nhöng khoâng coù ngöôøi phaøm töøng tu Thaùnh ñaïo. Laïi coù thuyeát noùi: Luùc thaáy khoå, khoâng thaáy chaân ñaïo. Khi thaáy taäp, dieät, cuõng khoâng thaáy chaân ñaïo, luùc thaáy ñaïo ñeá chính laø luùc thaáy chaân ñaïo. Ñaïo theá tuïc noùi ngaõ chaúng phaûi ñaïo, trong ñoù neân noùi veà duï chim coâng maøu ñen, v.v... Laïi coù thuyeát noùi: Luùc thaáy ñaïo ñeá, döùt duyeân theo ñaïo ñeá. Ñaïo söû chaúng phaûi ba ñeá. Cho neân, ñaïo theá tuïc ñoái vôùi ba ñeá, töï noùi laø ñaïo. Veà sau, thaáy ñaïo ñeá beøn thoái lui, cho neân khoâng tu. Giôùi laø ôû coõi Duïc, coõi Saéc. Hoûi: Vì sao trong coõi Voâ saéc khoâng coù thaáy ñaïo? Ñaùp: Vì chaúng phaûi ruoäng, ñoà ñöïng cuûa thaáy ñaïo, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu ñòa coù thaáy ñaïo thì seõ coù ñaúng trí beân kieán ñaïo. Coõi Voâ

saéc vì khoâng coù thaáy ñaïo, neân khoâng coù ñaúng trí beân thaáy

ñaïo. Cuõng theá, nhaân luaän sinh luaän, vì sao coõi Voâ saéc khoâng coù thaáy ñaïo? Ñaùp: Vì coõi Voâ saéc chaúng phaûi ruoäng cuûa thaáy ñaïo, cho ñeán noùi roäng. Laïi nöõa, neáu coù duyeân theo haønh voâ ngaõ cuûa taát caû phaùp, thì trong ñaây coù thaáy ñaïo. Trong coõi Voâ saéc vì khoâng coù duyeân theo haønh voâ ngaõ cuûa taát caû phaùp neân trong ñoù khoâng coù thaáy ñaïo. Laïi nöõa, neáu ñòa coù caên thieän ñaït phaàn, thì coù thaáy ñaïo. Vì coõi Voâ saéc khoâng coù caên thieän ñaït phaàn, neân khoâng coù thaáy ñaïo. Laïi nöõa, nhö ñòa coù nhaãn, coù trí. Laïi nöõa, nhö ñòa coù phaàn phaùp trí, phaàn tyû trí. Laïi nöõa, phaùp kieán ñaïo quyeát ñònh neân nhö theá. Neáu döïa vaøo ñòa phaåm haï, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì ñòa phaåm thöôïng seõ khoâng tu. Trong coõi Voâ saéc, neáu coù ñaúng trí beân thaáy ñaïo, seõ döïa vaøo ñeä Töù thieàn, nhaäp ñaïo kieán ñeá, trí ñoù seõ voâ duïng neân khoâng tu. Ñòa laø höõu trong baûy ñòa. Nghóa laø Vò chí, trung gian vaø boán thieàn caên baûn coõi Duïc. Neáu döïa vaøo thieàn Vò chí ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì thaáy ñaïo cuûa moät ñòa kia tu. Ñaúng trí beân thaáy ñaïo cuûa hai ñòa tu. Neáu döïa vaøo Sô thieàn, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì thaáy ñaïo cuûa hai ñòa tu. Ñaúng trí beân thaáy ñaïo cuûa ba ñòa tu. Neáu döïa vaøo thieàn trung thieàn, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì seõ thaáy ñaïo tu cuûa ba ñòa, tu ñaúng trí beân thaáy ñaïo cuûa boán ñòa. Neáu döïa vaøo Nhò thieàn ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì seõ thaáy ñaïo tu cuûa boán ñòa, tu ñaúng trí beân thaáy ñaïo cuûa naêm ñòa. Neáu döïa vaøo ba thieàn, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì seõ thaáy ñaïo tu cuûa naêm ñòa, tu Ñaúng trí beân thaáy ñaïo cuûa saùu ñòa. Neáu döïa vaøo boán thieàn, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, seõ thaáy ñaïo tu cuûa saùu ñòa, tu ñaúng trí beân thaáy ñaïo cuûa baûy ñòa. Nöông döïa: Nöông döïa thaân coõi Duïc. Hoaëc coù thuyeát noùi: Döïa vaøo thaân ôû coõi Saéc. Vì sao? Vì Nhö lai xoay vaàn töøng coù thaân ôû coõi Saéc, cuõng coù theå laøm choã nöông. Bích- chi Phaät, Thanh vaên cuõng gioáng nhö theá. Veà baùo: Sau seõ noùi roäng. Veà haønh: Laø haønh möôøi hai haønh. Veà beân khoå: Laø haønh boán haønh cuûa khoå. Veà beân taäp: laø haønh boán haønh cuûa taäp. Veà beân dieät: Laø haønh boán haønh cuûa dieät. Duyeân: Laø coõi Duïc duyeân khoå coõi Duïc, coõi Saéc duyeân khoå coõi Saéc, Voâ saéc. Duyeân nôi taäp, dieät noùi cuõng gioáng nhö theá.

Laïi coù thuyeát noùi: Ñaây laø duyeân chung, nhö duyeân theo khoå coõi Duïc, duyeân theo khoå coõi Saéc, ñaây laø duyeân chung khoå ñeá, cho ñeán dieät ñeá noùi cuõng gioáng nhö theá. Bình luaän: Ñaây laø duyeân rieâng, chaúng phaûi duyeân chung. Nhö thuyeát tröôùc noùi laø toát. Veà nieäm xöù: Beân khoå, taäp laø boán nieäm xöù. Beân dieät laø phaùp nieäm xöù. Veà trí: Laø ñaúng trí. Veà ñònh: Khoâng ñi chung vôùi ñònh. Veà caên: Toùm laïi laø töông öng vôùi ba caên, nghóa laø caên hyû, laïc, xaû. Veà ba ñôøi: Laø ñôøi vò lai. Duyeân nôi ba ñôøi: Nhö beân khoå taäp laø duyeân theo ba ñôøi. Beân dieät: Töùc khoâng duyeân theo ñôøi. Veà thieän, baát thieän, voâ kyù: Laø thieän. Duyeân nôi thieän, baát thieän, voâ kyù: Laø duyeân theo coõi Duïc. Khoå, taäp: Duyeân nôi ba thöù. Beân khoå, taäp coõi Saéc: Duyeân nôi thieän, voâ kyù. Beân dieät: Chæ duyeân theo thieän. Veà leä thuoäc nôi ba coõi: Laø

thuoäc veà coõi Duïc, coõi Saéc. Duyeân ba coõi: Laø khoå, taäp coõi Duïc: Töùc duyeân theo thuoäc veà coõi Duïc. Beân khoå, taäp coõi Saéc: Laø duyeân theo thuoäc veà coõi Saéc, Voâ saéc. Beân dieät: Laø duyeân theo kieán khoâng leä thuoäc. Veà Hoïc, Voâ hoïc, phi hoïc phi Voâ hoïc: Laø phi hoïc phi Voâ hoïc. Duyeân nôi Hoïc, Voâ hoïc, phi hoïc phi Voâ hoïc: Laø duyeân theo phi hoïc phi Voâ hoïc. Thaáy ñaïo döùt, tu ñaïo döùt, khoâng döùt: Laø tu ñaïo döùt duyeân theo thaáy ñaïo, tu ñaïo. Khoâng döùt: Laø neáu beân khoå, taäp, laø duyeân theo thaáy ñaïo, tu ñaïo döùt. Neáu laø beân dieät, laø duyeân theo khoâng döùt. Veà duyeân theo danh duyeân theo nghóa: Neáu beân khoå, taäp laø duyeân danh duyeân nghóa. Neáu beân dieät laø chæ duyeân theo nghóa. Duyeân nôi thaân mình, thaân ngöôøi khaùc, khoâng duyeân theo thaân: Neáu beân khoå, taäp laø duyeân theo töï thaân, tha thaân. Neáu beân dieät laø khoâng duyeân theo thaân. Hoûi: Trí naày laø döïa vaøo thaân phaøm phu, hay döïa vaøo thaân baäc Thaùnh? Neáu döïa vaøo thaân phaøm phu, thì vì sao khoâng goïi laø phaùp phaøm phu? Neáu döïa vaøo thaân baäc Thaùnh, thì phaùp naày khoâng bao giôø khôûi hieän ôû tröôùc, neáu khôûi thì vì sao khoâng phaûi hai ñaïo cuøng hieän ôû tröôùc. Hoaëc coù thuyeát noùi: Neân laäp luaän naày: Khoâng döïa vaøo thaân phaøm phu, cuõng khoâng döïa vaøo thaân baäc Thaùnh. Bình luaän: Khoâng neân noùi nhö theá. Theá naøo laø caên thieän khoâng döïa vaøo thaân phaøm phu khoâng döïa vaøo thaân baäc Thaùnh? Veà nghóa thaät: Phaûi noùi laø döïa vaøo thaân baäc Thaùnh. Hoûi: Baäc Thaùnh khoâng khôûi hieän ôû tröôùc, vì sao noùi laø döïa vaøo thaân baäc Thaùnh?

Ñaùp: Duø khoâng khôûi hieän ôû tröôùc, nhöng noùi theo thôøi gian, thì neân ôû thaân baäc Thaùnh. Laïi coù thuyeát noùi: Döïa vaøo thaân cuûa caùc baän Kieân tín, Kieân phaùp. Nhöõng baäc naày vì khoâng khôûi taâm mong caàu neân khoâng hieän ôû tröôùc. Hoûi: Nhö Thaân cuûa caùc Kieân tính, Kieân phaùp chæ laø choã nöông cuûa trí, nhaãn, sao laïi laø choã nöông cuûa trí naày? Ñaùp: Trí kia coù hai thöù thaân: 1. Moät thöù ñöôïc thaáy ñaïo, cuõng thaønh töïu ôû trong thaân, cuõng hieän ôû tröôùc, töùc thaân naày ñöôïc trí aáy. Khoâng thaønh töïu ôû trong thaân thì khoâng hieän ôû tröôùc. 2. Thaân thöù hai ñöôïc Ñaúng trí, thaønh töïu ôû trong thaân, cuõng hieän ôû tröôùc, töùc thaân naày ñöôïc thaáy ñaïo, khoâng thaønh töïu ôû trong thaân khoâng hieän ôû tröôùc. Neáu thaân naày ñöôïc thaáy ñaïo, thaønh töïu ôû trong thaân, hieän ôû tröôùc laø ñöôïc trí naày, khoâng thaønh töïu ôû trong thaân thì khoâng hieän ôû tröôùc. Nhö thaân aáy nôi baäc kieân tính, kieân phaùp khôûi hieän ôû tröôùc. Neáu thaân naày ñöôïc trí aáy, thaønh töïu ôû trong thaân, hieän ôû tröôùc, ñöôïc thaáy ñaïo, khoâng thaønh töïu ôû trong thaân thì khoâng hieän ôû tröôùc. Neáu khôûi taâm mong caàu baäc kieân tính kieân phaùp, cuõng coù theå khôûi thaân naày hieän ôû tröôùc. Veà vaên, tö, tu tueä: Coõi Duïc laø tö tueä, vì vöôït hôn, neân chaúng phaûi vaên tueä. Do coõi Duïc chaúng phaûi ñòa lìa duïc, chaúng phaûi ñòa ñònh, chaúng phaûi ñòa tu, neân chaúng phaûi tu tueä. Neáu khi muoáng tu thì rôi trong tö tueä. Neáu tu ôû coõi Saéc, laø tu tueä, chaúng phaûi vaên tueä, tö tueä. Vì sao? Vì tu tueä vöôït hôn, neân chaúng phaûi vaên tueä. Do coõi Saéc laø ñòa laø duïc, ñòa ñònh, ñòa tu, neân chaúng phaûi tö tueä. Neáu khi muoán tö duy, thì rôi vaøo tu tueä, vì ôû

yù thöùc. Veà naêm thöùc: ôû ñòa yù, chaúng phaûi naêm thöùc thaân. Hoûi: Ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, xaû thaáy ñaïo, cuõng xaû ñaúng trí beân thaáy ñaïo chaêng? Ñaùp: Khoâng xaû. Vì sao? Vì khi xaû voâ laäu thì khaùc, luùc xaû höõu laäu thì khaùc. Phaùp voâ laäu xaû vaøo ba luùc: Luùc thoái lui, luùc ñaéc quaû vaø luùc chuyeån caên. Phaùp höõu laäu cuõng xaû vaøo ba luùc, ñoù laø luùc thoái lui, luùc lìa ñòa, lìa coõi vaø luùc caên thieän bò döùt. Vì thôøi gian kia chaúng phaûi thoái lui, khoâng lìa ñòa, coõi, khoâng döùt caên thieän, neân khoâng xaû. Laïi nöõa, tu ñaïo vaø kieán ñaïo coù hai vieäc laøm trôû ngaïi nhau: 1. Khoâng ñöôïc cuøng thaønh töïu. 2. Khoâng cuøng hieän ôû tröôùc. Tu ñaïo vaø ñaúng trí beân kieán ñaïo, coù moät vieäc trôû ngaïi nhau laø khoâng cuøng hieän ôû tröôùc, nhöng ñöôïc cuøng thaønh töïu.

Hoûi: Neáu khoâng xaû, thì ôû trong tu ñaïo coù khôûi hieän ôû tröôùc hay khoâng? Ñaùp: Khoâng khôûi hieän ôû tröôùc. Do vieäc aáy, neân tröôùc, phaûi noùi raèng: Tu ñaïo ñoái vôùi ñaúng trí beân kieán ñaïo coù moät vieäc laøm trôû ngaïi nhau laø thaønh töïu khoâng hieän ôû tröôùc. Vì khoâng trôû ngaïi thaønh töïu, neân khoâng xaû thaáy ñaïo. Vì trôû ngaïi cho hieän haønh ôû tröôùc, neân khoâng hieän tieàn. Laïi nöõa, vì quyeán thuoäc cuûa thaáy ñaïo khoâng lìa kieán ñaïo, neân trong tu ñaïo, khoâng hieän ôû tröôùc. Laïi nöõa, vì döïa vaøo thaân cuûa baäc Kieân tín, Kieân phaùp neân döïa vaøo thaân khaùc, khoâng khôûi hieän ôû tröôùc. Laïi nöõa, do khoâng lìa höôùng ñaïo, neân khoâng döïa vaøo thaân khaùc ñeå hieän ôû tröôùc. Hoûi: ÔÛ ñaây coù baùo hay khoâng? Ñaùp: Coù baùo. Hoûi: Baùo aáy ôû ñaâu? Ñaùp: Neáu ngöôøi coõi Duïc, thì baùo ôû coõi Duïc. Neáu ngöôøi coõi Saéc, thì baùo ôû coõi Saéc. Neáu ngöôøi ôû Sô thieàn, thì baùo ôû Sô thieàn. Cho ñeán neáu ngöôøi ôû Töù thieàn, thì baùo ôû Töù thieàn. Hoûi: Nhö haøng Thanh vaên thì coù theå nhö theá. Vì sao? Vì Thanh vaên phaûi ôû thaân coõi Saéc, coøn Bích-chi Phaät laøm sao coù theå nhö theá? Ñaùp: Bích-chi Phaät kia cuõng coù khi xoay vaàn laøm phaøm phu, thaân thoï baùo ôû coõi Saéc. Hoûi: Neáu vaäy thì sao thaân baäc Thaùnh gaây nhaân, thaân phaøm phu thoï baùo? Ñaùp: Neáu vaäy thì coù loãi gì? Coù thaân baäc Thaùnh gaây nhaân, thaân phaøm phu thoï baùo. Nhö ôû ñöôøng aùc coù hai thöù nhaân: 1. Nhaân do thaáy ñaïo thì döùt. 2. Nhaân do tu ñaïo döùt tröø. Saùu thöù phieàn naõo, nhö thaân baäc Thaùnh naày gaây nhaân, thaân phaøm phu neân thoï baùo khoâng coù loãi. Hai thöù nhaân kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Phaät, Bích-chi Phaät cuõng coù aám, giôùi, nhaäp cuûa Thanh vaên, xoay vaàn laøm phaàn thaân coõi Saéc maø thoï baùo naày. Bình luaän: Khoâng Neân noùi nhö theá, noùi nhö vaày: Vì caên thieän höõu laäu aáy, neân noùi laø coù baùo, nhöng vì baùo naày khoâng thaønh thuïc, neân khoâng heà coù ngöôøi thoï. Luùc ñöôïc taän trí, caên thieän cuûa ba coõi ñöôïc tu ôû vò lai. Hoûi: Laø tu bao nhieâu caên thieän?

Ñaùp: Neáu sinh coõi Duïc, ñöôïc quaû A-la-haùn, thì caên thieän cuûa ba coõi seõ tu ôû ñôøi vò lai. Neáu sinh Sô thieàn, thì taùm ñòa tu, cho ñeán neáu sinh nôi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, thì moät ñòa tu. Hoûi: Caên thieän naày laø sinh ñaéc hay phöông tieän? Ñaùp: Laø phöông tieän, chaúng phaûi sinh ñaéc. Vì laø vaên, tö tu tueä. Neáu laø ngöôøi coõi Duïc, thì laø vaên tueä, tö tueä, neáu laø ngöôøi coõi Saéc, thì laø vaên tueä, tu tueä, neáu laø ngöôøi coõi Voâ saéc, thì laø tu tueä. Hoûi: Nhö coõi Duïc laø

vaên tueä, tö tueä, coõi Saéc thì laø vaên tueä, tu tueä. Vaên, tö tueä yeáu keùm, laøm sao tu ôû ñôøi vò lai? Ñaùp: Vì tha löïc, neân tu ôû ñôøi vò lai, chaúng phaûi töï löïc, vì laø ñòa yù, laø saùu thöùc thaân, laø ñòa yù chaúng phaûi naêm thöùc thaân. Vì sao? Vì phöông tieän thieän xaûo ôû ñòa yù laø thieän sinh ñaéc ôû naêm thöùc. Hoûi: Neáu chæ ôû ñòa yù thì thuyeát naày laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: A-la-haùn laäu heát thaønh töïu chi saùu thöùc: Coù bao nhieâu thöùc thaønh töïu ôû quaù khöù? Bao nhieâu thöùc thaønh töïu ôû vò lai? Bao nhieâu thaønh töïu trong hieän taïi. Laø coù hay khoâng? Neáu coù thì ai coù? Theá naøo laø coù? Ñaùp: Coù, neáu A-la-haùn, ñaàu tieân khôûi nhaõn thöùc thieän, hieän ôû tröôùc. Moät chi quaù khöù, saùu chi vò lai, moät chi hieän taïi, dieät kia ñaõ khoâng xaû. Neáu nhó thöùc thieän, hieän ôû tröôùc, thì coù hai chi quaù khöù, saùu chi vò lai, moät chi hieän taïi, dieät kia ñaõ khoâng xaû, cho ñeán yù thöùc thieän hieän ôû tröôùc: hai quaù khöù, saùuvò lai, moät hieän taïi kia dieät roài khoâng xaû, cho ñeán yù thöùc thieän hieän ôû tröôùc, saùu quaù khöù vò lai, moät hieän taïi, vieäc naày laøm sao hieåu? Ñaùp: ÔÛ ñaây noùi, nghóa laø tröôùc ñöôïc caên thieän thaân thanh tònh cuûa A-la-haùn ñaõ ñöôïc, khoâng nhaän laáy sinh töû töø voâ thæ ñeán nay. Laïi coù thuyeát noùi: Ñaây laø noùi veà saùu phaùp thöôøng truï cuûa A-la- haùn Hoûi: Theå taùnh cuûa saùu phaùp thöôøng truï cuûa A-la-haùn laø gì? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Theå taùnh laø nieäm, tueä. Laøm sao bieát ñöôïc? Ñaùp: Vì döïa vaøo kinh Phaät, trong kinh cuûa Phaät noùi: A-la-haùn neáu maét thaáy saéc, duøng söùc cuûa nieäm tueä truï nôi xaû, taâm khoâng sinh lo möøng, cho ñeán yù bieát phaùp, noùi roäng cuõng theá. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu nhaän laáy choã hoài chuyeån töông öng cuøng coù töï theå laø boán aám naêm aám. Ñaây laø theå taùnh cuûa saùu phaùp thöôøng truï, cho ñeán noùi roängï. Ñaõ noùi veà theå taùnh cuûa saùu phaùp thöôøng truï. Veà lyù do nay seõ noùi: Vì sao goïi laø thöôøng truï? Nghóa thöôøng truï laø theá naøo?

Ñaùp: A-la-haùn thöôøng truï nôi phaùp naày, vì khoâng heà xa lìa, neân goïi laø thöôøng truï Hoûi: Taát caû A-la-haùn ñeàu coù phaùp thöôøng truï naày chaêng? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng phaûi ñeàu coù phaùp thöôøng truï. Neáu A-la-haùn laø phi thôøi giaûi thoaùt ñaït ñöôïc chuûng trí, thì A-la-haùn naày coù phaùp thöôøng truï. Bình luaän: Neân noùi raèng: Taát caû A-la-haùn ñeàu coù phaùp thöôøng truï. Vì sao? Vì taát caû A-la-haùn ñeàu thöôøng coù nieäm, tueä. Giôùi: Laø coõi Duïc, coõi Saéc. Ñòa laø: naêm ñòa, nghóa laø coõi Duïc, Töù thieàn. Hoûi: Vì sao ñöôïc quaû A-la-haùn? Caên thieän ba coõi, tu ôû ñôøi vò lai, chaúng phaûi thôøi gian khaùc? Ñaùp: A-la-haùn phaûi xuaát ñònh theá tuïc, nhaäp taâm ñònh. Laïi nöõa, ngay baáy giôø, khoâng giaûi thoaùt vieân maõn. Vì ñöôïc ñaày ñuû, neân söï giaûi thoaùt cuûa ngöôøi Höõu hoïc, cho ñeán ñònh Kim cöông duï, khoâng goïi laø ñaày ñuû. Neáu ñöôïc taän trí, môùi goïi laø ñaày ñuû. Gioáng nhö nhaø noâng töôùi nöôùc cho ruoäng: moät thöûa ruoäng ñaõ ñaày, laïi truyeàn sang moät thöûa ruoäng khaùc. Neáu caùc thöûa ruoäng ñaõ ñaày nöôùc thì khoâng chuyeån nöôùc nöõa. Söï giaûi thoaùt kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Vaøo luùc naày, taâm ñöôïc töï taïi, ñaàu tieân laø côûi daây troùi buoäc, caên thieän maø luùc naày tu. Nhö phaùp coáng hieán cho ngöôøi treân, gioáng vôùi khi quoác vöông leân ngoâi, ñaàu tieân laø

buoäc vaûi luïa, taát caû muoân hoï ñeàu coáng hieán ngoïc baùu toát nhaát. Söï giaûi thoaùt kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, thôøi gian naày coù theå cheá ngöï haøng phuïc phieàn naõo khoâng heà ñöôïc ñieàu phuïc. Caùc caên thieän cuûa löïc só, ñeàu ñöôïc khen ngôïi, neân tu. Cuõng nhö ñaïi chuùng nhoùm hoïp taïi moät choã, neáu ai coù theå ñaáu söùc vôùi löïc só laø vieäc khoâng heà coù, thì ñaïi chuùng ñeàu khen ngôïi, chuùc tuïng. Söï giaûi thoaùt kia cuõng theá. Laïi coù thuyeát noùi: Vaøo luùc naày coù theå phaù keû thuø, phieàn naõo khoâng heà phaù boû caùc caên thieän, nhö phaùp ñoùn tieáp, neân tu. Gioáng nhö coù ngöôøi coù theå phaù tröø nhaø keû thuø, khi trôû veà nöôùc, seõ ñöôïc nhieàu ngöôøi ñoùn röôùc. Söï giaûi thoaùt cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Khoâng coù bôø meù tröôùc töø voâ thæ ñeán nay thaân cuûa caùc caên thieän thöôøng bò thaân phieàn naõo che laáp, laøm chìm ñaém, khoâng theå töï thoaùt khoûi. Luùc phieàn naõo coõi Duïc ñaõ döùt heát, khoâng ñöôïc ngöøng nghæ, cho ñeán khi taùm thöù phieàn naõo cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù ñaõ döùt, vaãn khoâng ñöôïc ngôi nghæ. Neáu luùc chín thöù phieàn naõo döùt heát, thì luùc naày môùi ñöôïc ngöøng nghæ. Nhö caùch buoäc daây luïa, coù chín

choã thaét buoäc. Neáu caét ñöùt moät moái thaét, cho ñeán taùm guùt, boù luïa kia khoâng bung. Neáu caû chín guùt ñeàu caét heát, thì môùi bung heát. Söï giaûi thoaùt cuõng gioáng nhö theá. A-la-haùn thôøi giaûi thoaùt, laø luùc tu hai thöù tueä, ñoù laø taän trí vaø chaùnh kieán Voâ hoïc. Taän trí haønh möôøi boán haønh, chaùnh kieán Voâ hoïc haønh möôøi saùu haønh. Neáu döïa vaøo thieàn Vò chí thì tu ba möôi phaùp trí, tu ba möôi tyû trí, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng gioáng nhö theá. Neáu döïa vaøo Khoâng xöù thì tu ba möôi tyû trí, chaúng phaûi phaùp trí, cho ñeán Voâ sôû höõu xöù cuõng gioáng nhö theá. A-la-haùn phi thôøi giaûi thoaùt: luùc naày tu ba thöù tueä: taän trí, trí voâ sinh vaø chaùnh kieán Voâ hoïc. Taän trí, trí voâ sinh coù möôøi boán haønh, chaùnh kieán Voâ hoïc coù möôøi saùu haønh. Neáu döïa vaøo thieàn Vò chí thì seõ coù tu boán möôi boán phaùp trí, tu boán möôi boán tyû trí, cho ñeán Töù thieàn cuõng gioáng nhö theá. Neáu nöông vaøo Khoâng xöù, seõ coù tu phaàn cuûa boán möôi boán tyû trí, chaúng phaûi phaùp trí, cho ñeán Voâ sôû höõu xöù cuõng gioáng nhö theá. Caùc taâm quaù khöù, taát caû taâm ñoù coù bieán ñoåi hay khoâng? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì nhaèm ngaên ngöôøi ngu ôû theá gian noùi khoâng coù ñôøi quaù khöù, vò lai, hieän taïi, laø phaùp voâ vi. Vì nhaèm ngaên yù nhö theá, muoán noùi quaù khöù, vò lai laø phaùp coù, neân soaïn luaän naày. Caùc taâm quaù khöù, taát caû taâm ñoù coù bieán ñoåi chaêng? Taâm bieán ñoåi coù hai thöù: 1. Bieán ñoåi theo theá gian. 2. Bieán ñoåi theo phaùp. Taâm nhieãm oâ quaù khöù coù hai thöù bieán ñoåi: 1. Bieán ñoåi theo theá gian. 2. Bieán ñoåi theo phaùp. Taâm khoâng nhieãm oâ chæ moät thöù bieán ñoåi, ñoù laø bieán ñoåi theo theá gian, chaúng phaûi phaùp. Taâm nhieãm oâ vò lai, hieän taïi laø phaùp bieán ñoåi, chaúng phaûi tuøy theo theá gian. Taâm khoâng nhieãm oâ chaúng phaûi bieán ñoåi theo phaùp, cuõng chaúng phaûi bieán ñoåi theo theá gian. Hoûi: Caùc taâm quaù khöù, taát caû taâm ñoù coù bieán ñoåi chaêng? Ñaùp: Caùc taâm quaù khöù, taát caû taâm ñoù ñeàu bieán ñoåi. Neáu laø nhieãm oâ, thì seõ coù hai thöù bieán ñoåi, neáu khoâng nhieãm oâ thì chæ coù moät thöù bieán ñoåi, ñoù laø bieán

ñoåi theo theá gian.

Laïi nhö taâm bieán ñoåi, taâm ñoù chaúng phaûi quaù khöù chaêng? Ñaùp: Coù taâm töông öng vôùi tham duïc, giaän döõ ôû vò lai, hieän taïi. Vì muoán noùi veà nghóa naày, neân daãn kinh Phaät laøm chöùng, nhö noùi: Phaät baûo Tyø-kheo! Neáu giaëc cöôùp duøng cöa ñeå cöa ñöùt caùc chi cuûa oâng, baáy giôø taâm bieán ñoåi, mieäng khoâng neân noùi lôøi aùc. Neáu taâm bieán ñoåi, mieäng thoát ra lôøi aùc, laø oâng bò trôû ngaïi! Chính vì nghóa naày, neân taâm töông öng vôùi söï giaän döõ, ñoù goïi laø bieán ñoåi. Nhö noùi: Neáu Tyø- kheo, daâm duïc laøm bieán ñoåi taâm, do nghóa naày neân taâm töông öng vôùi duïc, ñoù goïi laø bieán ñoåi. Hoûi: Taát caû taâm nhieãm oâ ñeàu laø bieán ñoåi. Vì sao chæ noùi taâm töông öng vôùi tham duïc giaän döõ laø bieán ñoåi, khoâng noùi taâm töông öng vôùi söû khaùc laø bieán ñoåi? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì thuyeát naày noùi chöa roát raùo, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Leõ ra phaûi noùi: Taâm töông öng vôùi söû khaùc, maø khoâng noùi, phaûi bieát nghóa naày chöa troïn veïn. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu chính laø kinh Phaät ñaõ noùi, thì ôû ñaây laø noùi: hai taâm naày chính laø kinh Phaät ñaõ noùi, neân luaän môùi noùi. Cuõng theá, nhaân luaän sinh luaän, vì sao Ñöùc Theá toân noùi taâm töông öng vôùi tham duïc, giaän döõ laø bieán ñoåi, khoâng noùi taâm töông öng vôùi söû khaùc laø bieán ñoåi? Ñaùp: Vì tham duïc coù theå laøm bieán ñoåi thaân, söï giaän döõ laøm thay ñoåi caûnh giôùi. Vì sao? Vì neáu sinh ra tham aùi ñoái vôùi caûnh gôùi, coù phaùp taâm, taâm sôû trong duyeân rong ruoåi, luùc aáy thaân naày cuõng laø vaät voâ tình. Neáu noåi côn giaän döõ ñoái vôùi caûnh giôùi, thì cuõng khoâng theå lieác nhìn, huoáng chi laø nhìn thaúng! Laïi coù thuyeát noùi: Hai thöù naày coù theå laøm bieán ñoåi thaân, coù theå laøm bieán ñoåi choã sinh. Taâm tham duïc coù theå laøm bieán ñoåi thaân: Hoaëc coù chuùng sinh, khôûi trieàn tham duïc, coù theå ñoåi thay hình nam khieán dieät maát, sao cho hình nöõ sinh ra, hoaëc coù chuùng sinh khôûi trieàn giaän döõ, coù theå khieán thaân ngöôøi dieät, khieán trôû thaønh thaân raén. Trong ñaây, neân noùi thí duï veà ngoaïi ñaïo ñeán laøm Tyø-kheo: Nghe noùi coù vò Ni-kieàn-töû sau khi ñeán vôùi phaùp Phaät, xuaát gia, caùc Tyø-kheo ôû tröôùc maët oâng aáy, noùi caùc thöù loãi cuûa phaùp aùc, khieán oâng ta nghe xong noåi côn giaän döõ ñoái vôùi phaùp Phaät. Vì quaù giaän döõ, neân thaân ngöôøi lieàn bieán ñoåi thaønh thaân raén. Theá naøo laø taâm tham duïc coù theå laøm bieán ñoåi nôi sinh? Nhö Ñöùc Theá toân baûo caùc Tyø-kheo: Coù vò trôøi daïo chôi, bò loaïn yù. Vò trôøi kia, neáu khi yù daïo chôi quaù vui veû, thoï nhaän thuù vui, thaân theå moûi meät, taâm bò taùn

loaïn. Vì taùn loaïn neân qua ñôøi ôû nôi ñoù. Theá naøo laø söï giaän döõ laøm bieán ñoåi nôi sinh? Ñöùc Theá toân cuõng noùi: Coù vò trôøi vôùi yù giaän döõ toån haïi. Taâm caùc trôøi kia luùc oâm laáy söï giaän döõ, nhìn nhau baèng maét aùc. Vì nhìn nhau baèng maét aùc, neân taâm giaän döõ caøng maïnh. Vì taâm giaän döõ quaù maïnh, neân qua ñôøi ôû ñoù. Söï töùc giaän laïi coù theå laøm bieán ñoåi nôi sinh, nhö do taâm giaän döõ, neân ñaùnh ngöôøi khaùc, ngöôøi khaùc cheát ngay. Laïi coù thuyeát noùi: Luùc duïc coù theå laøm bieán ñoåi, thì giaän döõ coù theå bieán ñoåi hình töôùng. Khi duïc bieán ñoåi: Vì duïc, neân coù nhöõng thôøi kyø treû con, thieáu

nhi, traùng nieân, nam, nöõ v.v... khaùc nhau. Söï giaän döõ laøm bieán ñoåi hình töôùng: Do giaän döõ, neân chaët ñöùt caùc thaân phaàn: tay, chaân, tai, muõi cuûa ngöôøi. Do hai phaùp naày, luùc coù theå huûy hoaïi, laøm hö hoaïi hình töôùng vì theá maø noùi. Laïi coù thuyeát noùi: Do hai phaùp naày coù theå sinh ra caùc loãi cuûa yeâu, gheùt, cho neân noùi. Laïi coù thuyeát noùi: Hai phaùp naày coù theå nhanh choùng laøm cho saéc thaân bieán ñoåi, vì cho neân noùi. Neáu taâm coù nhieãm, taát caû taâm kia ñeàu bieán ñoåi chaêng? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Tröôùc heát, noùi taâm daâm duïc laøm bieán ñoåi. Hoaëc cho raèng, chæ coù taâm daâm duïc laøm bieán ñoåi, chaúng phaûi taâm khaùc. Nay vì muoán noùi taâm duïc cuûa ba coõi ñeàu laø bieán ñoåi, neân soaïn luaän naày. Neáu taâm coù nhieãm, taát caû taâm kia ñeàu bieán ñoåi chaêng? Ñaùp: Neáu taâm coù nhieãm, thì taát caû taâm kia ñeàu bieán ñoåi. Neáu taâm quaù khöù thì seõ coù hai thöù bieán ñoåi. Neáu laø taâm vò lai, hieän taïi, thì seõ coù moät thöù bieán ñoåi. Ñoù laø phaùp bieán ñoåi Coù khi naøo taâm bieán ñoåi, taâm ñoù chaúng phaûi coù nhieãm chaêng? Ñaùp: Coù laø taâm khoâng töông öng vôùi duïc cuûa quaù khöù. Neáu nhieãm oâ, seõ coù hai thöù bieán ñoåi, khoâng nhieãm oâ, coù moät thöù, ñoù laø bieán ñoåi theo theá gian. Taâm töông öng vôùi giaän döõ ôû vò lai, hieän taïi nhö noùi: boïn cöôùp duøng cöa ñeå cöa ñöùt thaân theå oâng, cho ñeán noùi roäng. Taâm nhö theá laø phaùp bieán ñoåi, chaúng phaûi coù nhieãm Hoûi: Taâm hieän taïi ñeán quaù khöù, goïi laø bieán ñoåi. Taâm vò lai ñeán hieän taïi, vì sao khoâng goïi laø bieán ñoåi? Ñaùp: Nhö taâm bieán ñoåi, laïi khoâng bieán ñoåi, neân goïi laø bieán ñoåi. Taâm vò lai ñeán hieän taïi, laïi seõ bieán ñoåi ñeán quaù khöù, neân khoâng goïi laø

bieán ñoåi. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu choã taïo taùc laøm bieán ñoåi, laø bieán ñoåi theo theá gian ñoù goïi laø bieán ñoåi. Taâm hieän taïi duø coù bieán ñoåi theo theá gian, nhöng khoâng coù choã taïo taùc laøm bieán ñoåi. Vì sao? Vì vaãn coù choã taïo taùc. Laïi seõ bieán ñoåi cho ñeán ñôøi quaù khöù. Hoûi: Vì sao goïi laø boïn cöôùp rình raäp? Ñaùp: Ban ngaøy xeùt tìm dòp, ban ñeâm thì troäm cöôùp. Hoûi: Vì sao duøng cöa laøm duï? Ñaùp: Vì dao ñaâm ngöôøi, luùc ñaâm vaøo thì ñau, khi ruùt ra, khoâng ñau, coù khi ruùt ra, ñau, luùc ñaâm vaøo khoâng ñau. Vì cöa caét roïc con ngöôøi, ra vaøo ñeàu ñau, do ñoù, duøng laøm duï. Neáu taâm coù giaän döõ, taát caû taâm kia ñeàu bieán ñoåi? Ñaùp: Neáu taâm coù giaän döõ thì taát caû taâm kia ñeàu bieán ñoåi, nhö tröôùc ñaõ noùi, ñeàu neân noùi. Laïi nhö laøm, bieán ñoåi taát caû, taâm kia chaúng phaûi coù giaän döõ chaêng? Ñaùp: Coù taâm khoâng töông öng vôùi giaän döõ quaù khöù, coù taâm töông öng vôùi duïc ôû vò lai, hieän taïi. Cuõng theá, taâm töông öng vôùi taát caû phieàn naõo, tuøy theo töông öng maø noùi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.